

**БІБРСЬКА МІСЬКА РАДА
БІБРСЬКИЙ ОПОРНИЙ ЛІЦЕЙ ІМЕНІ УЛЯНИ КРАВЧЕНКО
БІБРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ЛЬВІВСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

вул.Уляни Кравченко, 2, м. Бібрка, 81220, e-mail: bibrkazsh@gmail.com Код ЄДРПОУ: 22368947

**Звіт
про результати моніторингового
дослідження якості
освітнього простору**

Укладачі:
заступник керівника ліцею
Марія КОВАЛЬЧУК
педагог-організатор
Богдана МИХАЛІНА
практичний психолог
Богдана ЯЦЕНКО

Зміст

Вступ	3
Розділ I. Стислий опис методики дослідження	7
Розділ II. Аналіз результатів дослідження	12
Висновки	34
Рекомендації.....	35
Додатки.....	36

Вступ

Дослідження проведене на виконання наказу департаменту освіти і науки Львівської обласної військової адміністрації від 13.09.2023 року №02-01/01/387. Дослідження проводиться в рамках заходів проекту «Оцінювання якості освітнього середовища: е-інструментарій вимірювання показників» (Програма розвитку освіти Львівської області на 2021 - 2025 роки. Розділ «Загальна середня освіта». П.7).

Завдання дослідження

- ✓ оцінити відповідність освітнього середовища в Бібрському ліцеї Львівського району Львівської області характеристикам виховного простору, визначеним Стратегією розвитку освіти Львівщини в 2021 - 2027 роках
- ✓ окреслення кола потреб закладу та визначення напрямів співпраці з іншими соціальними інститутами у справі виховання;
- ✓ стимулювання росту професійної компетентності педагогічних працівників як виховників;
- ✓ отримання об'єктивної інформації про адекватність результатів виховання ресурсам, що вкладаються в організацію виховної роботи; визначення перспективних і актуальних напрямів регіональної освітньої політики у сфері виховання.

Відповідно до регіонального стандарту («Стратегія розвитку освіти Львівщини в 2021 – 2027 роках») виховний простір школи має бути:

- **Безпечним:** гарантуються комфортне перебування у приміщеннях школи (*чисто, тепло, смачно, гарно*), психологічний комфорт (*радість, прийняття іншими, відчуття позитивної перспективи, відсутність булінгу, невтручання*

в особисте життя тощо), педагогічний захист і підтримка дітей у розв'язанні їхніх життєвих проблем.

- **Сповненим довіри:** панують моральні норми, статева, релігійна і соціальна рівність (*відсутні прояви дискримінації, знуцань, зневажливого ставлення до іновірців, іноземців (з позиції більшості), незможних, осіб з інвалідністю тощо*), справедливість (*зокрема в оцінюванні*), толерантність (*чи вислухають, дозволять дискутувати, не засміють, не зневажать через помилку*), існує взаєморозуміння та співпраця вихованців і виховників у розв'язанні суспільно значущих і особистих життєвих проблем.
- **Демократичним:** гарантоване право участі (*педагогів, учнів, батьків*) в житті освітньої спільноти: не обмежується свобода висловлювання (*чи дають слово, чи не зацятькують, чи не карають за критичні вислови*); є можливості висловити власну думку щодо справ, які впливають на особисте та шкільне життя (*збори, громадське обговорення документів, сайт, блог, шкільна газета, радіо, телебачення*); дієво працюють органи громадського врядування (*педрада, учнівське самоврядування, батьківський комітет*), діти визнаються повноправними носіями прав і обов'язків, що відповідають їхньому віку, батьки – рівноправними учасниками освітнього процесу, педагоги рахуються з думкою учнів і батьків, представники учнів і батьків беруть активну участь (*виступають, пропонують*) у педрадах (*з правом дорадчого голосу*), нарадах при директорі (*якщо порядок денний зачіпає їх інтереси*), щорічних зборах колективу школи тощо.
- **Патріотичним (орієнтованим на формування ідентичності політичного українця):** спілкування у закладі виключно українською мовою (*окрім уроків та заходів, де передбачене іншомовне спілкування*), поважне ставлення до державних символів України (*поведінка під час виконання гімну, процедури з прапором, використання герба*), вшанування героїв (*історичних, талановитих, успішних, моральних авторитетів*) України, рідного краю, школи (*місця пам'яті, заходи*), турботливе ставлення до культури і природи (*акти вандалізму (відсутність/заходи протидії)*), знуцання над тваринами (*відсутність/заходи протидії*), культуро- і природоохоронна

діяльність), забезпечуються можливості пізнати героїчні сторінки історії України, оглянути пам'ятки культури та природи (дослідження, експедиції, екскурсії, подорожі тощо), виявити повагу до Бога і до Людини (можливості відзначити релігійні та державні свята, розважитись), набутти досвіду громадянської поведінки (волонтерство).

- **Культуротворчим (розвивальним, мотивуючим до навчання):** використовуються активні та інтерактивні методи навчання (як часто і наскільки вдало практикують роботу в парі, групі, командою; організують дискусії, дебати, пишуть творчі роботи); працюють бібліотека (як часто користуються послугами, чи задовольняє запити, чи можна попрацювати в Інтернеті), наукові гуртки, спортивні секції, мистецькі студії (чи знають, які є, чи відвідують, якою мірою задовольняє пізнавальні та/або розвиткові інтереси); проводяться змагання, турніри, олімпіади, конференції тощо (чи проводяться, чи беруть участь, чи задоволені організацією); забезпечується розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів виховного процесу (чи задовольняє школа пізнавальний і розвивальний інтерес; чи долучені батьки до роботи гуртків, секцій, проведення екскурсій, подорожей, експедицій, організації турнірів, олімпіад тощо; чи зацікавлені учителі в організації експедицій, екскурсій, подорожей, проведенні дебатів, змагань тощо).
- **Відкритим (інклюзивним):** є умови для навчання дітей з інвалідністю, пересування шкільними приміщеннями дорослих з інвалідністю (пандуси, туалети, коридори, парти; яке ставлення до учнів з інвалідністю (інших учнів, вчителів, батьків)); зі школою співпрацюють сім'ї, органи влади та самоврядування, громадськість (як часто батьки, лідери громади, громадські активісти відвідують школу; наскільки активні як учасники виховних справ; які форми роботи з батьками практикують учителі; як педколектив, дирекція реагує на ініціативи батьків, громадських активістів); є школи/громади – партнери (у яких формах партнерство, як комунікують учні; чи комунікують батьки).

Подані у звіті результати дослідження призначені для

шкільної спільноти Бібрського ліцею: завдяки проведеному дослідженню оцінити якість проведених виховних заходів як інструмента забезпечення корисних для виховання взаємовідносин між різними категоріями учасників навчально-виховного процесу школи;

Моніторинг виховного простору як освітнього, дозволить визначити якість та ефективність організації навчання та виховання в освітньому навчальному закладі.

За результатами цього і наступних досліджень можна буде судити про освітній простір навчального закладу та приймати відповідні організаційні і кадрові рішення.

Розділ І. Стислий опис методики дослідження

Відповідно до Стратегії розвитку освіти Львівщини у 2021-2027 роках, Програми розвитку освіти Львівської області на 2021 – 2025 роки. Розділ «Загальна середня освіта». П.7, з метою виконання наказів департаменту освіти і науки Львівської обласної військової адміністрації від 16.03.2023 року № 02-01/01/63 та наказу департаменту освіти і науки Львівської обласної військової адміністрації від 13.09.2023 року №02/01/01/387 **22 квітня 2024 року** в Бібрському опорному ліцеї проходило опитування учнів, вчителів, батьків за допомогою електронних анкет.

Дослідження проводилося в рамках заходів проєкту «Оцінювання якості освітнього середовища: е-інструментарій вимірювання показників» (Програма розвитку освіти Львівської області на 2021 - 2025 роки. Розділ «Загальна середня освіта». П.7).

Для проведення дослідження застосовувались такі методи:

- Анкетування учнів 4-их, 8-их, 10-их класів, батьків цих учнів та педагогічних працівників ліцею.

У процесі дослідження було використано такий інструментарій:

- Анкети для учнів 4 класів, 8 класів, 10 класів, для батьків учнів та для педагогічних працівників

Ключові запитання

1. У якій мірі освітнє середовище ЗЗСО убезпечує учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової та/або моральної шкоди (безпечний виховний простір)?

2. Наскільки педагоги, батьки та учні співпрацюють і довіряють одне одному (виховний простір сповнений довіри)?

3. Чи відповідають взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього

законодавства до управління ЗЗСО (демократичний виховний простір)?

4. У якій мірі учні ЗНЗ залучені до виховних справ (позакласної роботи) та громадської діяльності: волонтерства, членства у формальних і неформальних дитячих об'єднаннях тощо (виховний простір патріотичний та культуротворчий)?

5. Наскільки спільноти ЗЗСО відкриті для партнерства (відкритий виховний простір)?

Організація дослідження

Педагогічні працівники школи, на виконання листа КЗ ЛОР ЛОППО від 20.09.2023р. № 242

- Ковальчук М.Р.- заступник керівника ліцею з виховної роботи
- Михаліна Б.А.– педагог-організатор
- Яценко Б.Є. - практичний психолог

пройшли курси підвищення кваліфікації, організовані КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», (25.09.2023 м. Львів очно та 27.09.2023 дистанційно) за програмою «Оцінювання якості освітнього середовища: е-інструментарій вимірювання показників ».

Відповідно до наказу по ліцеї, опитування у формі анкетування в нашому навчальному закладі відбулося 22 квітня 2024 року. Дослідженню передувала попередня підготовка учнів, вчителів, батьків. Всі майбутні учасники дослідження мали змогу переглянути фільм психологині Ярини Неборак. Для педагогів була проведена адміністрацією нарада, а класні керівники 4,8,10 класів провели відповідну роботу з батьками учнів.

22 квітня анкетування розпочалося з 9.00 год. 4 класи першими розпочали анкетування учні класів, а після них учні 8,10 класів. Частина учнів 10-х класів виконували дослідження з власних гаджетів. Всього в анкетуванні прийняло участь 82 учнів 4- тих класів, 76 учнів - 8 мих та 58 десятикласників. Також покликання логін і пароль було надіслано в групи батьків учнів 4, 9 та 10 класів.

Діти виконували анкету впродовж 45 хв. Вони обирали категорію учасника (4 клас, 8 клас, 10 клас), вводили відповідний логін і пароль, а потім відзначали на власний розсуд відповіді на запитання. Анкета складалася з двох частин. Виконавши першу, учні натиснули кнопку «відправити дані». Це дозволило учням отримати доступ до другої частини анкети (натиснути кнопку «Частина II») та вони дали відповіді на поміщені запитання. Завершивши анкетування, учні обов'язково натиснули кнопку «завершити анкетування» оскільки знали, тільки за цієї умови результати анкетування будуть збережені в базі даних). По завершенні анкетування діти отримали повідомлення «Дякуємо за щирі правдиві відповіді!», це означало, що вони пройшли анкетування.

Анкетування батьків (опікунів) учнів 4-х 8-х та 10-х класів відбувалося у той самий день, що й анкетування учнів та педагогів.

В опитуванні взяло участь 76 батьків. Серед них

- 96.30 % становили жінки
- 3.70 % - чоловіки

У 46,30% батьків дитина навчається у 8 класі, 11,11% респондентів – батьки 11-ти класників.

Вік батьків

- до 35 (24.07 %);
- 36-45 (70.37 %);
- 46 і більше років (5.56 %).

Батьки самі обрали час для виконання анкети. Про проведення анкетування та його організацію класні керівники учнів 4-х 8-х та 10-х класів повідомили батьків напередодні. Класні керівники, які повідомляли батьків про анкетування наголосили, що анкетування анонімне і обрані респондентами відповіді не будуть доведені до відома вчителів і дирекції. Класні керівники роз'яснили респондентам, як слід виконувати анкету. Також вони надіслали батькам відповідну інструкцію. Покликання, логін і пароль для входу в програму батьки (опікуни) учнів отримали в день проведення анкетування нашої ліцею вранці. Доступ до анкет був для них відкритий до 24 год.

Анкетування педагогічних працівників відбувалося на призначеній педраді о 15:00 (після уроків) під керівництвом інструктора та за участі керівника ліцею. Учасниками опитування були вчителі-предметники, а також інші педагогічні працівники: шкільний бібліотекар, керівники. Перед початком анкетування учителям пояснили призначення та процедуру дослідження. Інструктор наголосила, що анкетування анонімно і обрані педагогами відповіді не можуть бути доведені до відома адміністрації. Вона також звернула увагу педагогів на те, що доступ до результатів дослідження є тільки у керівника та керівників органів управління освітою територіальної громади і району, а результати дослідження мають бути оприлюднені у формі звіту про самооцінювання якості освітнього середовища, як виховного простору. Інструктор роз'яснила педагогам, як слід виконувати анкету. Після вступного роз'яснення інструктор повідомила респондентам та написала на дошці логін і пароль для входу.

Учителі працювали впродовж 60 хв: обрали категорію учасника (Педагогічні працівники), ввели відповідний логін і пароль та відзначили на власний розсуд відповіді на запитання. Анкета складалася з двох частин. Виконавши першу, педагоги натиснули кнопку «відправити дані». Це дозволило їм отримати доступ до другої частини анкети (натиснути кнопку «Частина II») та дали відповіді на поміщені запитання. Завершивши анкетування, педагоги натиснули кнопку «завершити анкетування». отримавши напис на екрані монітора, а хтось і смартфона: «Дякуємо за щирі правдиві відповіді!» покидали аудиторію.

Участь у моніторинговому дослідженні взяли 34 учителя, з них більшість жінок (86.21 %) та чоловіків -13.79 %.

Переважають вчителі:

- зі стажем роботи понад 20 років – 19 (65.52 %)
- з педагогічним стажем від 11 до 20 років - 6 (20.69 %),
- зі стажем до 10 років – 4 (13.79 %).

Опитані педагоги:

- вчителі вищої категорії – 16 (55.17 %),
- вчителі I та II категорії - 8(27.59%),
- спеціалісти - 5 (17.24 %).

Участь у дослідженні різних груп респондентів дозволяє проаналізувати систему освітнього простору школи з різних позицій, всебічно підійти до виявлення проблем виховання та очікувань респондентів, налагодити тіснішу взаємодію між вчителями, учнями та батьками та ефективніше підійти до планування в системі виховної роботи у наступному.

Розділ II Аналіз результатів дослідження

Ключове запитання:

У якій мірі освітнє середовище ЗЗСО забезпечує учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової та/або моральної шкоди (безпечний виховний простір)?

Теза: В нашому навчальному закладі станом на сьогодні загалом сформовані необхідні для виховання умови та належний педагогічний захист учнів.

Безпечною для власного фізичного, соціального і духовного розвитку ліцею визнали:

- ✓ 28 учнів 4 класів (43.75%);
- ✓ 3 учнів 8 класів (3.51 %);
- ✓ 1 учні 10 класів(2.56%);
- ✓ 18 батьків (33.33%);
- ✓ 18 педагогічних працівники (37,93%)

Здобувачі освіти з радістю ходять до ліцею(70.37% опитаних батьків), тому щоподобається проводити час зі шкільними друзями (51,56% респонденти 4-х класів, 59.65 % учні 8-х класів 46.15% 11 класи), вони люблять проводити час з однокласниками(82.81% 4-ті класи) та навчатися (45,31%, 40,35% відповіді учнів 4 і 8 класів).

Здобувачі освіти відзначили комфортні умови перебування у навчальному закладі:

- « повітря завжди свіже, думати легко»(56,25% 4-ті класи);
- «взимку переважно тепло і ніхто не мерзне» (52,63% , 53,85% 8- 10ті класи,);
- « класі та коридорах завжди чисто, прибрано»(56,25% 4-ті класи);

Батьки підтримують своїх дітей, зазначаючи, що у приміщеннях ліцею завжди прибрано(81,16%), задовільний тепловий режим(65,22%), навчальні класи добре освітлюються(81,16%). Майже всі вчителі (85,71%) теж задоволені повітряно-тепловим режимом, належним освітленням (85,71%), чистотою в приміщеннях(100%) та туалетах (82,14%) (відповіді вчителів). В закладі освіти працює буфет, в якому їжа завжди підігріта і смачна (61,54% 4 -класи).

Медичне обслуговування учнів та педагогів відповідає вимогам: медичний працівник завжди присутній, регулярно проводяться медогляди учнів (96,43% опитаних вчителів). Педагоги відмітили, що майже всі їх колеги вчителі дотримуються норм навчального навантаження на учнів(96,43%), батьки відзначили, що їхня дитина зазвичай витрачає на виконання домашніх завдань 1,5-3 години.

Здобувачі освіти навчального закладу добре обізнані з правилами поведінки в умовах надзвичайних ситуацій: пожежа, повітряна тривога (100% відповідей вчителів), більшість вчителів пройшли навчання з надання домедичної допомоги (93,10% відповідей). У навчальному закладі є безпечний доступ до мережі Інтернет (96,55% відповідей вчителів), проводиться інформаційна робота з учнями(96,55%) та батьками(96,43%) щодо безпечного користування їхніми дітьми Інтернетом(відповіді опитаних вчителів). Також батьки відзначають і можливість учнів за потреби скористатися шкільним комп'ютером.

Важливу роль у створенні безпечного освітнього середовища відіграє успішна робота шкільного психолога. Позитивний досвід від спілкування з психологом ліцею відзначили 30,77% випускників ліцею, а 67,69% відповіли, що знають про можливість звернутися до нього при першій потребі.

Позитивно відгукнулися і респонденти-педагоги про роботу шкільного психолога, який:

- здійснює психологічний супровід школярів(відстеження психологічного стану дітей протягом усього періоду їхнього навчання(96,55%),
- проводить психодіагностику(складає психологічну характеристику дітей, яку потім використовує для психокорекційних заходів)(82,76%);

- займається просвітницькою діяльністю (організовує та проводить тренінги для вчителів та учнів) (86,21%);
- займається профілактикою злочинності, залежної поведінки школярів та шкідливих звичок (65,52%).

В нашому освітньому закладі відсутня

- практика паління, про що зазначили у своїх анкетах 77,79% учнів 10 класів, 77,19% учнів 8 класів, 76,56% учнів 4 класів, % опитаних батьків учнів, 75% вчителів);
- вживання міцних напоїв (відповідно 92,19,% опитаних 4 класників, 94,74% 8 класників, 89,74% 10 класників, 96,55% педагогів, 92,75% батьків);
- вдихання чи нюхання учнями одурманюючих речовин, вживання наркотиків(88% 4 класників, 100% опитаних 10 класників, 100% 8 класників, 100% вчителів, 95,65% батьків).

Опитані респонденти заявляють також про відсутність у навчальному закладі

- випадків вандалізму (89,29% опитаних вчителів, 79,69% учнів 4 класів);
- булінгу (79,26% опитаних батьків, 85,71% вчителів, 92,31% учнів 4 класів, 42,86% учнів 8 класів);
- крадіжок (79,31% опитаних вчителів);
- знущання над тваринами(96,99% педагогів)..

Показник безпечності ЗНЗ нижчий від очікуваного внаслідок:

Відсутності гарячого харчування деяких учнів

- «не харчуються в шкільній їдальні» 5,13% учнів 10 класів.

Некомфортні умови перебування в ліцеї в зимовий період

- частина учнів 10 класів зазначила, що «в деяких кабінетах минулої зими було холодно»(53,85%) і «іноді доводилося сидіти на уроках в куртках»(25,64%);

Порушення норм поведінки

- респонденти знають про розбірки між учнями (23,08% опитаних 11-ти класників та 21,88 % 8-ти класників);

- у ліцеї над окремими учнями насміхаються(9,38% відповідей 8-ти класників, 11,54% опитаних 10 класників);
- вчителі кричать на учнів, якщо ті відволікаються на розмови чи заважають проводити урок (відповіді 21,88% учнів 8-тих класів);
- в ліцеї присутнє лихослів'я. Так, відповідь що воно є «досить часто», вибрали 6,90 % опитаних вчителів;
- в навчальному закладі є списування уроків «списувати деколи доводиться»(20,69%), «якщо не списувати, то будуть низькі оцінки»(5,13%)(відповіді випускників); про те, що «немає списування», зазначили лише 13,79% респондентів-педагогів, більшість опитаних педагогічних працівників признали, що списування в ліцеї є, хоча і «рідко» 65,52%.

Ключове питання

Наскільки педагоги, батьки та учні співпрацюють і довіряють одне одному (виховний простір сповнений довіри)?

Теза

У навчальному закладі не повністю сформований виховний простір, сповнений довіри

Виховний простір, сповнений довіри визнали:

- 26 здобувачів освіти 4-их класів – 40,63 %;
- 2 учні 8-их класів 3,51%;
- 1 учень 10-их класів 2,56%
- 13 вчителів 44,83%;
- 13 батьків 44,83 %.

Здобувачів освіти частково не довіряють учителям і не завжди можуть попросити поради, звернутися за підтримкою. Так, 40,63% учнів 4-их класів стверджують, що вони можуть звернутися за допомогою до своїх вчителів, які їх підтримують, коли щось не вдається (60,94%), у класі прислухаються, підтримують пропозиції учнів (39,06%), вчителі з своїми учнями приятні, доброзичливі(67,19%). Їх підтримують 8-ти класники, зазначивши, що думку учнів вислуховують і обмірковують(52,63%)(відповіді 8-ти класників).

Здобувачі освіти довіряють:

- керівникам ліцею (директору, заступникам) (31,25%;19,30%; 25,64%) (відповіді 4,8,10 класів);
- усім вчителям, які їх навчають і навчали(37,5%)(відповіді респондентів 4класів);
- класному керівникові(26,5%;40,35%;33,33%)(відповіді респондентів 4,8,10 класів);
- шкільному психологу(25,63%;1,75%;2,56%) (відповіді респондентів 4,8,10 класів);

У класах ліцею панує доброзичлива атмосфера, респонденти відповіли на питання: «Якщо Тобі складно було зрозуміти якусь тему на уроці, чи вчителі допомагали Тобі у ній розібратися»:

- так, вчителі завжди заохочують запитувати і пояснюють незрозумілі теми (респонденти 8- класів 33,33%, респонденти 10- класів -38,46 %);
- інколи це залежить від учителя і від теми (респонденти 8- класів 59,65%, респонденти 10- класів – 51,28%);
- Так, можу (респонденти 4 класів – 96,88%).

самі ж здобувачі освіти 51,28% намагаються підказати правильну відповідь, або ставляться нейтрально, та не акцентують на помилки однокласників (41,03%) (відповіді респондентів 11-тих класів) Що мотивує учнів покращувати свої знання. Учням подобається, як вчителі проводять навчальні дискусії з проблемних питань (31,58%) відповідь респондентів 8-их класів, педагоги допомагають, коли хтось з класу не розуміє, як виконати завдання(59,65%)(відповідь 10-их класів); вчителі завжди заохочують запитувати, пояснюють незрозумілі теми(38,46%), інколи, це залежить від учителя і від теми (51,28%) (відповіді респондентів 10-тих класів).

Доброзичливими є стосунки і між всіма учасниками навчально-виховного процесу в закладі:

між працівниками ліцею:

- товариські, довірливі(70,59%),
- партнерські, найчастіше співпрацюють(29,41%);

між педагогами і дирекцією:

- товариські, довірливі(86,21%),
- педагоги воліють вирішувати проблеми самостійно (3,45%)
- важко відповідати (10,34%)

між учнями

- товариські, довірливі(64,71%),
- партнерські, найчастіше співпрацюють(35,29%);

між вчителями і учнями:

- товариські, довірливі (76%),
- партнерські, найчастіше співпрацюють(35,24%);

між педагогами і батьками

- товариські, довірливі(48,12%),
- партнерські, найчастіше співпрацюють(57,41%);

між дирекцією і батьками:

- товариські, довірливі(51,85%),
- партнерські, найчастіше співпрацюють(53,7%).

В закладі освіти добросчесне оцiнювання результатiв навчання учнiв: 89,06% вiдповiдь респондентiв 4-их класiв, 43,59% вiдповiдь 10-их класiв вважають, що у нашому закладi усi вчителi оцiнюють справедливо. Батьки вважають що оцiнювання в закладi у бiльшостi є прозорим (44,44%) та вчителi (86,21%), теж вважають що в освiтньому закладi прозоре та справедливе оцiнювання навчальних досягнень здобувачiв освiти.

Одним з важливiших факторiв, що впливає вiдкритiсть простору лицю, є залученiсть батькiв у роботу освiтнього закладу. Батьки наших здобувачiв освiти проявляють iнiцiативу у певних аспектах роботи закладу освiти, а саме:

- iнiцiюють окреми виховнi справи, допомагають організацiйно(40,74%),
- частково беруть на себе фiнансування та матерiальне забезпечення закладу освiти, запланованих педагогами заходiв(62,96%),
- також проявляють i пiдтримують iнiцiативнi рiшення щодо освiтнього процесу (екскурсiї, полорожi, тематичнi вечори) (50%)
- вбiльшостi долучаються до виховних справ, безпосереднiми учасниками яких були їхнi дiти(25,93%)(вiдповiдi опитаних батькiв учнiв)

Показник довiри низький, тому що

- молодші старшокласники(4класи) зазначили що у класі є учні, над якими збиткуються (ображають, цькують)(34,38%) і ще 9,38% вибрали відповідь «не хочу відповідати», і 56,25% зтверджують що не трапляються збиткування;
- не завжди є справедливим оцінювання навчальних досягнень окремими вчителями(22,92%;11,11%)(відповіді учнів 4,10-их класів);
- вчителі кричать на учнів, якщо вони відволікаються на розмови/заважають проводити урок (відповіді 4 учнів 10-тих класів – 7,02%), а окремі безпідставно кричать, погрожують і ображають(відповіді 4 учнів 10-тих класів 15,79%)
- нікому не довіряють значна частина старшокласників 35,09%; 37,77%(відповіді учнів 8,10 класів)

Ключове питання

Чи відповідають взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього законодавства до управління ЗЗСО (демократичний виховний простір)?

Теза:

В освітньому закладі виховний простір є не достатньо демократичним.

Вважають, що в школі демократичний виховний простір:

- ✓ 12,50% учнів 4 класів;
- ✓ 15,79% учнів 8 класів;
- ✓ 35,90% учнів 10 класів;
- ✓ 7,41% батьків;
- ✓ 75,86 % вчителів.

У навчальному закладі захищені права і свободи зокрема ті, що визначені у статуті (40,35%; 69,23%) відповіли респонденти 8-10 класів, хоча частина учнів 8 - 10 класів зазначають, що буває, що окремі права потрібно відстоювати (36,84%, 10,26%). Батьки учнів зазначають, що їх невідомі факти неповаги та приниження їхніх дітей з боку вчителів ліцею(3,70%%), також у закладі освіти відсутні дискримінація за статевою ознакою, расовими та етнічними признаками(94,44%), психологічний тиск педагогів на батьків ніколи (94,44%%), цькування батьками педагогів ніколи (90,74%), наклепи - ніколи (96,30%), лицемірство ніколи(90,74%%), вимагання педагогами хабарів, порушення права учнів на свободу совісті та віросповідання (98,15%)(відповіді батьків). Педагоги та дирекція разом вирішують проблеми, які виникають у шкільній спільноті(52,17%), дирекція, відслідковуючи навчальний процес, запобігає конфліктам, і вживає заходів, якщо вони трапилися або коли отримує конкретні запити про допомогу. Педагоги школи не відчують тиску на себе як від колег так і від дирекції закладу та батьків(79,31%), у закладі освіти дотримуються права педагогів (79,31%). Вчителі ліцею у своїх відповідях зазначили, що вони беруть участь у

розробці програми розвитку свого ліцею(68,97%), процедури внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу(48,28%), річного плану роботи(86,21%), освітньої програми(72,41%). Керівництво школи поважає права батьків/рідних як учасників освітнього процесу.

Учні нашого ліцею у позаурочний час долучаються до планування позаурочного шкільного життя (50,88% відповіді респондентів 8 – класів), 4-ті класи стверджують, 81,25% - «Підтримував/ла наші пропозиції», та «Давала нам поради» - 78,13%) та проведення різноманітних виховних заходів, які проводили під власну відповідальність – повну або часткову; класні керівники підтримують пропозиції учнів(55%).

У ліцеї активно працює учнівське самоврядування. Керівництво ліцею і вчителі завжди зважають на рішення органів учнівського самоврядування та думку учнів (64,10% опитаних 10 – тикласники, 40,35% - 8 класи).

На думку учнів 8 -10 класів, корисність учнівського самоврядування в тому, що воно:

- ухвалює потрібні учням рішення (40,30%, 41,10%);
- відстоює інтереси учнівства на педагогічній раді та перед адміністрацією школи (28,07%, 17,95%);
- проводить цікаві пізнавальні і розважальні заходи (змагання, дебати, вечори) (14,04%, 23,08%);
- в конфліктних ситуаціях виступає на захист прав учнів(17,54%, 21,43%);
- інформує учнів про способи та інструменти захисту своїх прав і свобод(21,05%, 5,13%);
- вживає заходів, щоб привернути увагу вчителів і батьків до проблем учнівської молоді(8,77%, 7,69%);

У навчальному закладі проводяться вибори (відповіді респондентів 8-10 класів)

- очільників класів(36,60%, 43,59%) ;

- керівника учнівської спільноти школи(35,09%,23,08%);
- делегатів, послів, депутатів до органу учнівського самоврядування школи(12,28%, 15,38%);

Вибори проходять з повним дотриманням процедури (63,16% , 66,67%)(відповіді 8-10ти класників). Вирішальним для школярів при голосуванні є :

- особисті якості кандидатів (ініціативність, наполегливість, відповідальність) (33,33%, 41,03%);
- думка товаришів/товаришок (40,35%,28,21%);
- програма (план) дій кандидата, його/її зобов'язання (26,32%,25,64%);
- поради вчителів та інших дорослих(28,07%, 10,26%);

Органи учнівського самоврядування щорічно звітують на зборах(40,35% респонденти 8 класів) респонденти 10- класів відповіли - 48,72% , звітує голова ради перед учнівським парламентом на зборах учнів(12,82%), звітує орган учнівського самоврядування на зборах шкільної громади(7,69%)(відповіді 10-ти класників).

Молодші старшокласники(4-ті класи) ознайомленні з правилами, за якими у ліцеї організовано учнівське самоврядування (62,50%).

Батьки школярів - активні учасники виборів до органів громадського самоврядування закладу :брали участь у виборах

- ✓ до органу батьківського самоврядування класу(батьківського комітету)(45,65%);
- ✓ до органу батьківського самоврядування закладу освіти(10,87%).

Батьки школярів (58,7% опитаних), цікавляться діяльністю школи, слідкують за тим, щоб всі вибори були проведені відповідно до норми Положення про вибори.

Батьківське самоврядування відстоює інтереси батьківської громади на педагогічній раді та перед адміністрацією школи (28,26%), захищає права дітей у конфліктних ситуаціях, інформує батьків про можливості захисту своїх прав як

учасників освітнього процесу (8,7%), організовує ряд заходів для привернення уваги вчителів і батьків до проблем дітей та родин(4,35%), проводить цікаві родинні, пізнавальні і розважальні заходи(6,52%), допомагає педагогам проводити загальношкільні урочистості(15,22%)(відповіді батьків).

Отже, демократичний виховний простір у нашому освітньому закладі сформований не повністю.

Показник демократичності нижчий від очікуваного через:

- Батьки відзначили, що у навчальному закладі трапляються випадки не толерантного поводження між однокласниками та принижування та образи з боку старшокласників(19,5% батьків).
- Частина учнів 8-их класів у своїх відповідях зазначила, що найбільший дискомфорт у закладі освіти їм створює необхідність вислуховувати докори вчителів перед усім класом (42,11%), цькування і образи учнів(22,81%).
- Значна частина опитаних батьків учнів (19,57%) не бачать згуртованості у розумінні спільної мети між учасниками освітнього процесу нашого ліцею.
- Частина учнів не є активними учасниками шкільної спільноти:
 - значна частина (14,04%) учнів 8 класів зазначили, що їм байдуже до проведення класних виховних заходів та звітів органів учнівського самоврядування(31,58%); дев'ятикласники заявили, що учнівське самоврядування в ліцеї не потрібне 12,28%;
 - не всі здобувачі освіти нашого ліцею мають бажання вільно висловлюватися щодо освітнього процесу, вони заявили, що не впевнені, у тому що зуміють дохідливо висловити свою думку (21,43%), і обговорюють свої шкільні проблеми виключно у спілкуванні з друзями(28,57%)(відповіді 8-ти класників).

Ключове питання

У якій мірі учні ЗЗСО залучені до виховних справ (позакласної роботи) та громадської діяльності (волонтерство, членство у

***формальних і неформальних дитячих об'єднаннях тощо)
(виховний простір патріотичний)***

Теза: в загальноосвітньому навчальному закладі станом на сьогодні цілком сформований патріотичний освітній простір як виховний

Патріотичним виховний простір свого ліцею визнали:

- ✓ 52 учнів 4 класів (81,25 %);
- ✓ 40 учнів 8 класу (70,18%);
- ✓ 29 учнів 10 класу (74,36%);
- ✓ 47 батьків учнів (87,04%);
- ✓ 21 педагогічний працівник (72,41%);

Старшокласники з задоволенням відвідували минулого навчального року музеї/виставки(50,88% респонденти 8-х класів, 53,85% респонденти 10-х класах), подорожувати рідним краєм.

У нашому навчальному закладі публічне спілкування та освітній процес ведуться українською мовою: це підтверджують відповіді всіх груп респондентів: 87,50% – учнів 4 класів, 89,47 % учнів 8-х класів, 92,31% учнів 10-их класів, 94,44% відповідь батьків та 100% вчителів.

Більшість опитаних учнів шанобливо ставляться до державних символів України, визначних постатей та вміють використовувати потрібні слова, жести та стійки. Так, учні 4 класів – (95,31%) вміють напам'ять виконувати Гімн України, описати прапор України (96,88%), розповідати про походження малого Герба України, пояснити за що цінують історичні постаті Лесі Українки, Тараса Шевченка та Героїв Небесної Сотні, Романа Шухевича – (62,50%) , також 81,25% учнів використовують потрібні слова, жести, стійки при вшануванні державної символіки (прапора, герба), полеглих українських героїв.

Відповіді респондентів свідчать, що в нашому ліцеї немає неповаги до державних символів України: це стверджують 79,49% респондентів 10 класів, 70,18% респондентів 8 класів, 87,04% батьків та 100% опитаних вчителів.

Школярі беруть активну участь в організації заходів патріотичного спрямування(77.19%), із захопленням та цікавістю відвідують такі заходи(55,17%) (відповіді педагогів). Школярі відзначають, що вони охоче минулого навчального року брали участь у відзначенні Державних та релігійних свят, проведених у ліцеї (71,88% відповідей учнів 4-их класів).

Участь у проведенні заходів патріотичного спрямування сприяє зацікавленості ліцеїстів сучасними та історичними діячами/діячками (на це вказали 23 учні 10 класів (28,07% – «неодноразово», «нечасто» - 17,54%).

Пробуджує в молоді інтерес до історії рідного краю, України, будівничих української держави і культури(відповіді 74,36% 10-ти класників).

Здобувачі освіти часто та з цікавістю подорожують рідним краєм. 52 респондента (81,25%) зазначило «звісно, це дуже цікаво». Педагоги відзначають, що їхні вихованці не тільки із захопленням брали активну участь у організації екскурсій, вшанування пам'яті героїв, але і самі доволі часто є ініціаторами таких заходів. Їх підтримують і батьки (42,59%), відзначаючи зацікавленість та захопленість їхніх дітей від відвідання таких заходів.

Адміністрація закладу освіти і класні керівники, створюючи можливості реалізувати ініціативи учнів, підтримували проведення цікавих патріотичних заходів найчастіше подобалося 71,88%, 77,19, 74,36% відповіли 4,8,10-ті класи, ініційованих учнями та допомагали втілити задумане, самі класні керівники дбали, щоб ці заходи були цікавими і потрібними учням ліцею(53,85% відповіді учнів 11-их класів).

Учасники освітнього процесу нашого закладу (відповіді 8-ти класників (43,83%), 10-ти класників (71,79%)) та педагоги ліцею (82,76%), батьки 79,31% мали можливість поспілкуватись із активістами громадських організацій, волонтерами та Захисниками Батьківщини

➤ «Мальтійська служба»,

➤ Інструктори навчально-тренувального відділу КНП ЛОР,

Заклад практикує та пропагує волонтерство, організовуючи різноспрямовані волонтерські акції на підтримку Захисників нашої Держави,

педагоги підтримують волонтерські ініціативи учнівства (82,76% опитаних педагогів).

Систематичне проведення виховних заходів патріотичного спрямування сприяє формуванню почуття відповідальності за долю країни і готовності служити її інтересам, утверджувати державність, примножувати славу і гідність свого народу.

Отримані відповіді дають підстави зробити висновок про те, що у закладі освіти станом на сьогодні цілком сформований патріотичний освітній простір як виховний.

Ключове питання

У якій мірі учні ЗНЗ залучені до виховних справ (позакласної роботи) та громадської діяльності: волонтерства, членства у формальних і неформальних дитячих об'єднаннях тощо (виховний простір культуротворчий)?

Теза

У нашому навчальному закладі культуротворчий освітній простір частково сформований.

Культуротворчим виховний простір визнали:

4-тих класів – 23,44%;

8-тих класів – 1.75%;

батьків учнів 4, 8,10-тих класів;

3,45 % працівників.

Школярі освітнього закладу відзначили свою самостійність у написанні творчих робіт: твір-роздум, есе (100% учнів 8 класів), виконують творчі роботи, висловлюючи власні думки і випускники школи(56,41%%), хоча 25,64%

вказали, що це залежить від кількості часу, який в них є на виконання та з якого це предмету.

Педагоги закладу зазначають, що вони наполягають на самостійному виконанні виконання учнями проблемних та творчих завдань(79,31%% опитаних вчителів), пропонуючи написання завдань для пари/тріади інколи (72,41%), для групи учнів (41,38%), завдань на узагальнення (82,76%), на аналіз і порівняння (86,21%), на оцінювання (75,86%), творче есе (41,38%), проєкти (44,83%).

Для кращого засвоєння матеріалу теми уроку, педагоги також практикують впровадження активних та інтерактивних методи навчання: найчастіше працюють в групах та парами на уроках:

- Іноземної мови(28,07%%)
- Технологій(28,81%)
- Основ здоров'я(22,81%)
- Фізики (26,32%)
- Хімії (57,89%)
- Біології (24,56%)
- Історії(22,81%)
- Географії(19,30%)
- Української мови (56,14%) (учні 8 класів).

Випускники ліцею вказали, що вони працюють в групах та парами на уроках:

- Українська мова (71,79%)
- Іноземної мови(25,64%)
- Фізики (56,41%)
- Географія (35,90%)
- Хімія (43,59%)
- Література (українська/світова) (61,54%)

Респонденти 4-х класів відповіли на запитання «Чи тобі подобається працювати на уроках в парі з кимось чи у групі?»:

- «так, це цікаво» (75%)

На уроках педагогі закладу практикують проведення навчальних дискусій з проблемних питань:

- «усі вчителі організували і часто»(31,58%);
- «дехто з учителів інколи організував» (28,08%) (відповіді респондентів 8-х класів).

Відповіді респондентів 10-х класів:

- «усі вчителі організують і часто» (35,90%);
- «усі вчителі організують, але не часто» (17,95%);
- «дехто організує і доволі часто» (20,51%);

У закладі освіти працює бібліотека, що має дуже важливе значення для успішного навчання здобувачів освіти: надання допомоги учням у забезпеченні їх пізнавальних потреб та сприяння розвитку пізнавальних інтересів. Серед пропонованих послуг, які надає шкільна бібліотека, учні, у більшості, вибрали: отримання підручників 57,89% (8 класи), 61,54%(10 класи), брали книги для читання 24,56% (8 класи), 20,51% (10 класи).

Ключове питання

Наскільки спільноти ЗЗСО відкриті для партнерства (відкритий виховний простір)?

Теза

В навчальному закладі загалом несформований відкритий освітній простір як виховний.

Відкритим виховний простір нашого закладу визнали:

- 40.35% учнів 8 класу;
- 29.63% батьків;
- 79.31% учителів;

Учні 10 класів спільно з класним керівником планують позаурочне життя ліцею (41,35%), вирішують на що і скільки витратити зібраних грошей (43.59% 11 класи, 42,86% 8 класи), так рішення щодо організації випускного вечора було прийнято спільно за погодженням зі всіма учнями та батьками (58,18%) (відповіді випускників).

Батьки опитаних ліцеїстів - активні учасники життя шкільної спільноти: беруть участь в заходах, які проводяться в закладі освіти: «завжди, коли це пропонували» – 30,25%; 19,30%; 50% (учні 10, 8, 4 класів), вчителі дбають, щоб ці заходи були цікавими і потрібними для учнів (58,18%; 50%) (учні 10, 8 класів). Батьківський комітет ліцею завжди приймає участь у загальноліцейних зборах, позакласних та міжшкільних заходах, поїздках (40,3%) (відповіді педагогів), також опитані вчителів стверджують, що батьки, як і учнівська спільнота залучені до роботи та програми розвитку закладу, де врахували їхню думку.

У кожному класі активно працюють свої батьківські комітети, які допомагають допомагають класним керівникам в організації та проведенні пізнавальних екскурсій та подорожей.

Здобувачі освіти нашого ліцею можуть безперешкодно висловити власну думку: «думку вислуховують, на неї зважають» (66,67%) (відповіді випускників), її (думку) обмірковують (60,71% опитаних учнів 8-тих класів), «моєю думкою цікавилися, цінували» (65%), пропозиції підтримують (50,5% опитаних учнів 10-тих класів), адміністрація ліцею та педагоги заохочують своїх школярів до відкритості (80,21%). Відкритість у взаєминах панує і між педагогами та керівництвом закладу: опитані педагоги заявили, що вони можуть без побоювань висловити власну думку, навіть якщо вона не співпадає з позицією адміністрації (90,1%). Вільно висловити свої міркування випускники можуть

- на учнівських зборах класу (53,85% - 10 класи);

- у спілкуванні з класним керівником (12,5% - 4 класи; 53,57 % - 8 класи; 28,21% -10 класи);
- у дописі для шкільного сайту/блогу/учнівської газети або на форумі (2,56% 10-ті класи);
- на загальних зборах учнів ліцею(17,95% - 10-ті класи);
- на засіданні учнівського самоврядування ліцею(23,08% - 10-ті класи).

Здобувачі освіти нашого закладу знають, що можуть розраховувати на розуміння, підтримку вчителя, додаткове пояснення незрозумілих тем на уроці(так вважають 35,71% учнів 10 класів, 87,5% учнів 4 класів), вчителі завжди заохочують запитувати незрозуміле. Педагоги ліцею підтримують своїх учнів, допомагаючи їм втілити задумане(53,8%)(відповіді учнів 10 класів), хвалять за ініціативність. Якщо трапляються випадки, що хтось з учнів помилився, відповідаючи на уроці, то ніхто з однокласників не насміхається, а вчителі не акцентують на помилці, підтримуючи загальне толерантне ставлення до своїх учнів, вчителі самі допомагають виправити помилку або пропонують це зробити комусь з класу.

Наші ліцеїсти до дітей з особливими потребами ставляться так само, як і до інших школярів (45,5%; 38,60%; 69,23%; 88,55%) відповіді учнів 4, 8,10 класів, педагогів), або ж із зацікавленістю та бажанням спілкуватися (22,81%;12,82%)(відповіді учнів 8,10 класів), батьки зазначають, що їхні діти тягнуться до спілкування з такими однокласниками.

Керівництво навчального закладу відкрите для спілкування:

- чує учасників освітнього процесу, знаходить час для обговорення проблем (96,55%,60,87%);
- підтримує, заохочує інновації(86,21%);
- враховує пропозиції педпрацівників (75,86%);
- накази та найважливіші рішення для шкільної спільноти оприлюднюються на батьківських та учнівських зборах (58,62%);
- офіційні новини та документи обов'язково розміщуються на сайті закладу(79,31%);
- керівник ліцею щорічно звітує перед колективом закладу освіти(96,55%);

- адміністрація ліцею погоджує свої рішення з батьківським комітетом закладу освіти(51,72%).

Ліцеїсти мають можливість поспілкуватися з активістами громадських організацій, волонтерами, захисниками України.(43,86% опитаних учнів 8-их класів 71,79% опитаних учнів 10-их класів).

Наш навчальний заклад підтримує стосунки з здобувачами освіти з інших шкіл:

- «неодноразово спілкувалися»(43.59%);
- «їздили в гості»(15,%38);
- «є окремі знайомства»(17,95%);
- «спілкуються окремі учні»(2,56%)(відповіді учнів 10 класів).

Показник відкритості низький через те ,що

- частина учнів ліцею не відчують, що шкільна спільнота відкрита для спілкування: випускники свої думки можуть відкрито висловити виключно у спілкуванні з друзями на перервах і в позаурочний час(19,30%учнів 8-тих класів); 28,07% 10-ти класників не впевнені, що зуміють свої думки дохідливо висловити,3,13% 4-ти класників не хочуть відкрито висловлюватися на шкільні теми ;
- у закладі освіти серед учнів трапляються випадки не толерантного поведіння(насмішки над помилками учнів зазначили у своїх відповідях 54% учнів 4 класів);
- значна частина опитаних батьків учнів(20,72%) не змогли ствердно відповісти про свободу висловлювання їхніх дітей в навчальному закладі.

Висновки

У ліцеї всі учасники виховного простору взаємодіють між собою, на що вказують виявлені у ході дослідження спільні очікування та прагнення більшості педагогів, учнів та батьків щодо завдань виховання свідомого громадянина, патріота України, забезпечення умов для всебічного розвитку учнів, створення

умов для особистісної реалізації в майбутньому, формування системи духовно-моральних цінностей та залучення батьків до співпраці.

Взаємовідносини у ліцеї в основному відповідають обласному стандарту виховного простору: у закладі освіти частково сформовані безпечний, патріотичний, сповнений довіри, демократичний, культуротворчий освітні простори.

У педагогічному колективі проводяться заходи для подолання наявних проблем виховного простору ліцею, активно використовуються усі можливі методи та прийоми, щоб вони були ефективними. Учнівське самоврядування ліцею відіграє важливу роль для розвитку і підтримки лідерської та громадської активності молодого покоління, розвитку ініціативності та самореалізації. Учні отримують досвід роботи в колективі класу, ліцеї. У виховному просторі панують взаєморозуміння, взаємоповага. До участі у класних, загальношкільних заходах залучаються учні, їх батьки, представники громадських організацій, волонтери.

Рекомендації

Вивчивши і проаналізувавши отримані результати, адміністрації та педагогічному колективу закладу рекомендується:

- сприяти активнішому залученню батьків учнів, громадських активістів і до освітнього процесу;
- шкільному психологу провести цикл занять з педагогами для засвоєння ними норм демократичного педагогічного стилю;
- внести в роботу методоб'єднання класних керівників навчальні тренінги з питань планування виховних справ;
- встановити зв'язок між всіма учасниками освітнього процесу шляхом використання веб-сайту ліцею, сторінок у соціальних мережах та засобів масової інформації.
- розширити можливості внутрішньошкільних громадських об'єднань для сприяння взаєморозумінню між учасниками освітнього процесу.

